

Bungy jump

För några år sedan när det var inne att hoppa med en gummisnodd fastsatt i benen var jag tillsammans med min son och hans kusiner uppe på bockkranen i Göteborg. De var för unga, och jag var för feg, så det var inte tal om att hoppa för någon av oss. Det var ändå spännande att stå på behörigt avstånd och titta på de som förberedde sig för hopp 84 meter ovanför vattnet. Nästan alla skrek under färden. Våra killar skrek till när en kille tog av sig ena benet innan han hoppade. Protesen lämnade han kvar. Med linan väl fastsatt kring sitt enda ben kastade han sig ut i luften. Mot vattnet långt där nere. Som de flesta andra var han på gränsen att doppa huvudet innan gummisnodden satte stopp och han flög uppåt igen.

Bungy jump liknar mycket som vi kan se i naturen. Antalet lämlar växer över gränsen för vad som i längden är hållbart. Killen som hoppar utnyttjar farten nedåt för att tänja gummisnodden maximalt. Efter att fjällugglorna har ätit sig mätta landar lämlarnas antal på en mer normal nivå igen. När vår enbente vän har svängt upp och ner några gånger stannar han i ett jämviktsläge långt ovanför vattenytan.

Gummisnodden är ett exempel på den negativa återkopplingen. Ju mer den töjs, desto större blir kraften som lyfter killen uppåt. Den visar också att vi i många

sammanhang måste passera jämviktsläget. Översvängar är något som tillhör naturen.

Invånarna på Påskön passerade gränsen för hur mycket skog de avverkade och hur många fåglar de jagade. De hade utan att veta det gått alltför långt över gränsen. Om de hade levt på en annan ö, i ett annat klimat, hade det kanske varit okej. Där hade naturen kunnat hantera översvängen och efter en tid återställt balansen. Nu blev det istället som om gummisnodden var för lång och killen skadade sig illa mot den hårda vattenytan.

Det ekologiska fotavtrycket visar att vi behöver 1,3 jordklot. Vi är på väg nedåt mot vattenytan. Jämviktsläget är passerat och gummisnodden drar mer och mer i benet. Hur stor skall vår översväng bli? Lyfts vi varsam up och blir hängande tjugo meter upp i luften eller slår vi ihjäl oss mot vattenytan? En sak vet vi säkert: det går inte att stanna där vi är just nu.